

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGLÉHETÉSI HETENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendkívüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlevéltár (városház,
földszint 7. sz. Ide küldendő
a kéziratok.)

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. Ide küldendő az előfizetési díjak és hirdetések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

A megélhetés gondja és a fizetésrendezés.

A hatvanas évek óta az országban nem hallatszott annyi és oly fájdalmas panasz, mint manapság. A megélhetés gondjai komorrá teszik az embereket. A szüntelen harc a legszükségesebb anyagok megszerzése körül elerneyszti az emberek idegeit és talán sohasem kellett Madáchnak a hit talajából fakadt vizsgátló szavait annyiszor az emberek elé állítani: „Ember küzdj és küzdve bízzál”.

Bármerre nézünk, bús arcokat látunk... A legtisztesebb kereskedő aggodalommal néz a holnap elé, az iparos nem tudja megkeresni a mindennapit, a gazdagokat sújtja a közteher, a mostoha időjárás és a munkáviszonyok és talán a tőkepénzesnek is lázas álmái vannak, mert a bankok nem adnak oly gazdag kamatot, mint annak-éltötte. A föld legszegényebb népéről nem is szólnunk, mert annak helyzete — főleg most a tél közeledtekor — valóban kétségbejött.

De az elsoroltaknál legrosszabb a tisztviselők helyzete. Mert míg egyes társadalmi osztályoktól nem kíván a társadalom áldozatot; addig a köztisztviselőtől mintegy megköveteli, hogy ne csak családjának éljen, hanem a köznek is, melynek gerincét képezi. És ki merné elvitatni, hogy az ország tisztviselői kara minden emberbaráti és közművelődési mozgalomban részt vesz és minden nemes eszmének nemcsak zászló vivője, hanem anyagilag is támogatója. Debreczen kulturális és emberbaráti egyetei tagjainak zömét a tisztviselők teszik és az összes helyi ilyes intézmények tagjai közt nem találók ötvenet vagyons civis polgáraink közül.

Ezen terhek alul az intelligens, művelt tisztikar nem szabadulhat meg, hacsak kockára nem teszi azon beces befolyását, melyet egy-egy város emberbaráti és közművelődési életére gyakorol. Önzetlenül hordja tehát a tisztesség és gvallérság terhét, mert tudja, hogyha az önműködő szavára hallgatva, leveszi gondviselő kezét ezekről az intézményekről, azok csakhamar összeomlanak, miáltal a közszellem is erőtlenné válik... Hovatovább azonban odajutunk, hogy a mindennapi kenyér sem fog telni, nem pedig a kultúra és emberbaráti intézmények támogatására. Nálunk Debreczenben legalább így áll a dolog. És míg más városok törvényhatósága a maga jószántából igyekszik tisztviselőinek megélheté-

sét biztosítani, addig nálunk szinte mesterségesnek tetsző módon halogatók az illetékes tényezők a városi tisztviselők javadalmazásának rendezését, holott ez a segélynyújtás nem renditen meg a város háztartásának egyensúlyát.

Hogy micsoda érdek vezethet egyes urakat a fizetésrendezés halogatásával, el sem tudjuk képzelni. Ellenséges indulatot, vagy éppen roszakaratot nem akarunk feltételezni, mert ez nemelen volna feltevésnek épp úgy, mint a valóságban. Politikai okokra sem vezethetjük vissza ezt a nembánom-ságot, mert most ugyszólván valamennyien egy politikai táborba tartozunk... Miután pedig nem tudjuk általánni ennek a halogatásnak valódi okát, nem is kutatjuk, hanem a következőkre hívjuk fel az illetékes körök szives figyelmét.

Ma az élelmiszerek ára körülbelül 60%-kal emelkedett, amiből minden józanestű ember arra következtethet, hogy a megélhetés gondja is 60%-kal öszíti a gyalró javadalmazású tisztviselőt. Már most joggal kérdezhetjük, hogy azt a kiadási többletet honnan teremti elő a tisztviselő akkor, mikor javadalmazása a rettentő magas árakkal szemben a régi maradt? Valószínűleg három mód áll rendelkezésére. Vagy a maga örökölt, vagy előbb szerzett vagyonát éli fel, vagy ha még van hitele, a kényszerítők körülmények hatása alatt kölcsönpénzt szed fel, vagy tengődik, nyomorog családjával egyetemben. Első esetben sivar jövőnek néz elé, második esetben utvesztőbe kerül, a harmadik esetben könnyen kétségbeesik. Mindhárom esetben pedig pusztal az önállósága, függetlensége, tekintélye, megtörik a küzdelemben ambíciója, tehetségének fénye csak pislog az élet viharában és munkakedve, kötelességtudása, mely sokszor a tehetségnél is becesebb — ellankad és taliter qualiter officiummá válik a megélhetés gondjai közepett.

A piaci árak rohamos emelkedése mellett emelkednek a lakáspénzek. Lakás tekintetében talán a legutolsó nagyobb város vagyunk Magyarországon. Nemcsak méregdrága a lakás, hanem hiányzik abból minden kényelem. A legtöbb házigazda füt-fát ígér, ha lakása üres, de ha lakót kap, főleg valami békés polgár, ígéretét elfelejti. Nyolc, kilencszáz, de meg 1000 koronás lakásban sem találjuk meg a legszükségesebbeket, fürdőszoba meg csodaszámba megy, amin nem is csodálkozunk, mert egy háztulajdonos azt mondta nekünk, hogy ezzel felesleges a

ház falát elnedvesíteni annál is inkább, mert aki fűródni akar, menjen a nagyerdőre, vagy a Margit és Telegdy-fürdőbe.

A cselédviszonyok is rosszabbak napról-napra. Dologtalan, tulkövetelő népség ajánkozik cselédnek. Nyolc-tíz forintos szobalány, vagy 12—15 forintos szakácsné mellett a háziasszony agyon dolgozza magát és emellett egész nap mérgeledik.

A fa- és szénára is emelkedik napról-napra. Ma egy öl tölgyfa 32 korona, a kereskedőknél még drágább, a behozatala egy ölnék 4—5 korona, felvágatása 6—8 korona, vagyis summásummáru 42—45 korona. Éppen ily méregdrága a szén is.

Nem mondjuk mi azt, hogy a vagyonos osztály is nem érzi a drágaság nyomasztó voltát, a legnagyobb teher azonban a tisztviselőkre nehezedik és ők érzik legjobban a drágaság átkát. Mert a tisztviselőnek a fentebb elmondott kötelezettségeken felül tisztességes lakást is kell tartania, illendően öltözködni, hacsak azt nem akarja, hogy lenézzék és egyéni, valamint állása tisztessége csorbát szenvedjen.

De tegyük számítását állításunk igazolására, bizonygatóul véve fel egy középpjavadalmazás tisztviselőt, kinek törzsfizetése 2400 korona, lakáspénze 500 kor. (pedig ilyen kevés van a városnál).

Első sorban is ráfizet a lakásra, mert 500 koronáért tisztességes, műveltségének, állásának, sőt legszűkebbre szabott igényeinek megfelelő egészséges lakást nem kap, vagyis kell fizetnie lakásért legalább is 700 koronát. Élelemre ne számítsunk többet, ahol pl. két gyermek és cseléd van naponként 4 koronát, ez havonként 120, évenként 1440 korona; ruházatra évenként a négy tagból álló családnak kell minimum 400 korona; cselédhöz havonként 14 kor., kitesz évenként 168 koronát, gyógyszer, orvos 50 korona, tej naponként 2 liter à 24 fillér, naponként 48 fillér, havonként 14 kor. 40 fillér, évenként 172 kor. 80 fillér, 6 öl fára à 44 kor., évenként 264 kor., borra 50 kor., mosásra 60 kor., két gyermeknek tandijra, könyvré legalább 100 korona; egy fővárosi lap és egy helyi újság előfizetésére 40 korona; könyvekre 50 korona, különböző tagsági díjakra, melyeknek fizetése alól nincs tisztességes mód a kibuvásra, 40 korona. Ezek azonban a legmérsékeltebb számítások és aki figyelmesen elolvassa a tételeket, belátja, hogy azok közt szellemi szórakozásra, társas összejövetelekre, színházra, hangversenyekre, de még a mozira sincs felvéve egy fillér sem. Nincs itt szó új beruházásokról, a butorkor javításáról, esetleges károk pótlásáról, az adóról, a szeméthyordásról, kéménykotrásról, a fehérneműk újításáról és még így is az évi kiadás összesen 3434 kor. 80 fillért tesz ki, vagyis a 2900 kor. javadalmazással bíró tisztviselő, ha a legszükségesebbek beszerzése után december 31-ikén 534 kor. 80 fillér minusszal zár. Mivel pedig fehérholló számba megy az a tisztviselő, akinek törleszteni való adóssága ne volna, törlesztésre és kamatra évenként csak 300 koronát veve fel, már is 834 kor. 80 fillérrel ad ki többet megszabott jövedelménél, ami ismét csak adós-

ságszínálásban talál fedezetet. És ha ez tiz éven át folytatódik, ezen idő alatt felgyűl az adósság néhány ezer koronára, minek folytán a tisztviselő helyzete amily bizonyossággal halad az öreg kor felé, éppen oly bizossággal még rosszabb lesz. Előnti az adósság ártossága és ha nem elég bohém természetű, vagy fatalista, golyóit röpíti az agyába, hogy végleg elfeledje gondjait.

De mit szöjlünk továbbá azokról, akiknek 1000—2000 korona javadalmazásból kell megélni? Már pedig sokan vannak a városnál ily fizetéssel. Megélhetésük valóságos művészet és mi csodáljuk lelkierejüket, mely nem roppan össze a nélkülözések sulya alatt.

Ily körülmények között nem tudjuk megérteni azt, hogy miért halogatják a fizetésrendezést. Ennek eloldozására komoly érv gyanánt nem lehet felhozni azt, hogy a tisztikart, segéd- és kezelőszemélyzetet 1902-ben a jelenlegi fizetéssel választották meg és így az esetleges új fokozatu fizetés csak a jövő választáskor, vagyis 1909-ben léphet életbe. Miért nem használták ezt a kibuvó ajtót a többi törvényhatóságok, városok és községek? Nem tekintett a választási terminusokra az állam sem a megyéknél, hanem a szükséghez szabta meg a fizetést.

Nem mond ellene a fizetés gyors megvalósításának a házipénztár állapota sem, mert a közölt nem elviselhetetlen és míg más városokban 50—85% közköltő mellett is felemelték és rendezték a tisztviselők fizetését, addig nálunk a pótdátó 18% és a rendezés kevéssel emelné ezt a százalékot.

A szervezeti szabályzat már készen van, tehát ez sem lehet akadály a fizetésrendezés gyors keresztülvitelének, de ha nem volna is készen, akkor sincs oly szoros összefüggésben a két dolog egymással, hogy azokat külön-külön ne lehetne elintézni. A fizetést ott is rendezték, ahol szó sem esett a szervezeti szabályzat módosításáról, mert úgy találták, hogy a tisztviselők fizetése semmiképpen sem felel meg a mai megélhetési viszonyoknak. Nem vártak tehát sem tisztújítást, de még a tisztviselők folyamodását sem, hanem proprio ex motu maguk tettek indítványt a fizetések emelésére.

Ennyit akartunk elmondani... Sapientí sat!
Koncz Ákos.

Városok háztartása.

Iria: Dr. Winkler Albert.

A főváros pénzügyi zavarai, főképpen pedig a legbiztosabb jövedelmi források egyikének, a vásárvárnak újlag bérbeadása a fővárosban ismételtén a városok háztartására kell, hogy irányozzák az ország figyelmét.

Tudvalevő dolog, hogy a vásárvárn adó természetű dolog éppen úgy, mint a bór- és huszfogyasztási adók és szeszadóptélek.

Már csak Törökországban adnak minden adót bérbe, az adószedők visszaélései meg voltak nálunk is, midőn századok előtt az izmaeltták szedték be azt és vagyonosodtak meg a szegény adózó lakosság zsrján.

Ahol csak a vásárvám házi kezelését egy évre is megkísérelték, soha többé a bérrendszerre nem tértek vissza, mert 50—150 százalékkal nagyobb a nyersbevétel, mint a bérleti kezelésnél és a kezelési költség jó szervezet mellett a nyersbevétel 10 százalékánál nem több, ha t. i. a vásárvám, fogyasztási adók, szeszadópillék, ásványvíz fogyasztási adó, kövezetvám beszedése egyestilt üzemben kezeltetnek házilag.

Egy maga a vásárvám házi kezelésének tisztá haszna akkora, hogy a városokat 5—10 százalék pótdától mentesítik.

A gyakorlat beigazolta, hogy a belügyi közigazgatás nem képes megküzdni az érdekekkel, mert nincs meg a kellő közigazgatási tapasztalata.

A pénzügyi közigazgatás azonban rendelkezik a szükséges tapasztalatokkal ezen ügy törvényhozási rendezésére, ha az állami finansziális érdekeket tulságosan nem érvényesíti a házi kezelés ellen a fogyasztási adók bérbeadásánál.

T. i. törvény által kellene kimondani azt, hogy az állami fogyasztási adók bérösszege nem emelhető házi kezelés mellett nagyobb mértékben, mint a népesség szaporodik, ami tíz évenként népszámlálás útján állapítandó meg és az állami fogyasztási adók mindig a népszámlálás utáni évi költésségen tíz évenként.

A vásárvámadók (10 százalékos tőkekamatadó) is meg kellene, hogy tartassanak a jelenlegi összegben, tíz évenként csupán a népszámlálás eredményéhez és arányához képest emeltetvén, házi kezelés esetében is.

Az állam is megkapná az eddigi adójövedelmén kívül a méllányos többletet 1911-től kezdve, a városokon is segítve lenne, az állam direkt áldozata nélkül.

Mert a házi kezeléstől a városokat a túlzott adóteher riasztja vissza, mely éppen a fogyasztási adóknál csak 10 százalék kezelési költséget engedvén meg, ami éppen ezen adóemnél nem elegendő, adóeltitkolásra csábít, tehát erkölcstelen tette, melyek csupán a bérleti rendszerrel (fix adminisztráció) lehet végrehajtani.

Szükséges volna tehát pénzügyi törvényt alkotni, melyben a városok és más vásártartó községekre nézve kimondandó lenne, hogy a vásárvám, kövezetvám, bor- és husfogyasztási adók és ahol ez megvan, az ásványvízfogyasztási adó is és a szeszadópillék házilag kezelendők és a bér szerződések megszűnnek.

Megtehetné az állam még azt az egyet, hogy a házilag kezelt vásárvámbevétel adómentesítse, mert ez éppen oly fogyasztási adó, mint a szeszadópillék és a községi hus- és borfogyasztási adók, melyek adóalapot szintén nem szolgálnak. E tett a drágaság ellen is sokat tenne.

Azonban ezen kedvezmény csupán azon esetben volna megadandó, ha a község a vásárvámtulajdonos, ha magánfél volna a tulajdonos, az adóköteles volna.

Egyuttal utóbbi esetben törvényes intézkedés volna teendő aziránt, hogy a község a vásárvámtulajdonos az utolsó hat évi bevételi eredmény husz-

szoros összegében jogosult és köteles megváltani a magántulajdonostól.

Ha a városokon még jobban óhajtana segíteni genialis pénzügyminiszterünk, főképp a fővároson, akkor a gáz- és villanyvilágítási, valamint a közúti vasutak megváltásának lehetőségét is meg kellene törvény útján adnia. Ezek még jövedelmezőbbek a fogyasztási adóknál és lehetővé tennék a nagyobb városokban is a pótdadó jelentékeny mérséklését vagy éppen megszüntetését.

A vízvezetéki koncesszióknak sem lehet másképp véget vetni, mint törvényhozási úton.

A főváros vízvezetéke szép 2 millió koronát jövedelmez évenként, minden amortizációs és kezelési költség levonása után is — házi kezelésben és mintaszerű a kezelés, a vízdíjak pedig mérsékeltek.

Az egészség.

A földi javak között, melyek az embernek adtak, legelső helyen áll az élet, de mindjárt utána következik az egészség, azután jönnek a képzelte szavak: a szerelem, vagyon, becsület, dicsőség, egy szóval mindaz, ami nem a természet rendeléséből, hanem a társas együttélés egyezményes, tehát megalkuvásos megállapodásaiból ered.

Az egymással szűnetlen harcban álló idealisztikus és materialista életfelfogás a történelem fanubizonyossága szerint váltakozva jut érvényre az emberi sors irányításában.

A haladás, fejlődés karakterére, tempójára nézve az épen uralkodó alaptónushoz hasonul, noha közös céljának a közös jólét szellemi és anyagi előmozdítását, lehető megközelítését valja.

Jólét akár egyes emberre, akár egy egész nemzetre nézve nem képzelhető el testi egészség nélkül. Ebből kitetszik, hogy a polgárok millióit inféző kormányzati politikának a legelső sorban álló feladata, kötelessége: a gondoskodás a közegészség összes föltételeinek megszerzése, biztosítása felől.

Ne beszéljünk egy pillanatra a magas politika nyomorúságairól, hitvány fogásairól, hanem gondolkozzunk, címelkedjünk az élet egyik legfőbb javáról, az egészségről.

Mellőzzük ennél a közéleti mozzanatról a vele kapcsolatos személyes érdekszemponokat, vagyis ne a közegészségi szolgálat ellátásának mikéntjét, orvosok s egyéb higiénikus tényezők egyéni és osztálykivánóságait toljuk az előtérbe, hanem magát a dolog érdekét, az ország, a nemzet egészségi viszonyait vegyük tárgyias vizsgálatal alá.

Az ideai abnormis időjárás, a hosszú és rövid tél száz valóságos geológiai átalakulást idézett elő Magyarországi közegészségi állapotában.

A talajviznek rendkívül való álfásülyedése, valami titokzatos természeti folyamattól révén retentően bőséges forrását nyitotta meg ország-szerre, de főként a nagy magyar Alföldön a pusztító járványoknak, ragályos kórságoknak.

Minden oldalról jelentik s maga a főváros egészségügyi szolgálata sem zárkózhatik el annak a szomorú igazságnak a beismerése elől, hogy legkivált a jövő reményeire, a tanuló fiatalág kebelében rég nem ismert, látott mértékben, veszedelmességgel mutatkoznak tömeges, nem lokalizálható tifusz-, diftéria- és vérheny-megbetegülések. Egész osztályok dőlnek ki úgy a főváros, mint a nevezetesebb vidéki központok elemi és középiskoláiban valamely láthatatlanul és ghatatlanul ragadózó, nem egyéni, hanem tipikussá vált nyavalya következtében.

Nap-nap után olvassuk, hogy gyászlobogó röppen föl egy-egy iskola ormára, jelentvén, hogy halottja van az illető intézetnek. Kis koporsók százai vándorolnak ki a temetőbe, bánatos tanujákép egy bevallásra szegyenletes, de kétségtelen igazságnak: hogy t. i. a közkormányzatnak vagy köteles gondjain kívül áll, vagy nincs tehetségében a megfelelő, hatékony védekezés az emberpusztító járványos betegségekkel szemben.

Azt a vérvesztéséget, amelyet a kivándorlás okoz, idézi elő a nemzeti erő, tehetség, munka leghivatottabb hordozójában, a munkásmilliók körében, lényegesen fokozza, vagy éppen egyenest folidézi a kezdetleges egészség-védelem.

A legkezdetén kezdve immár évtizedek óta folyik, hol fellobbanó, hol lelakadó buzgósággal az elkeseredett, hajh, meddő harc a gyermekhalandóság ellen. Ijesztő s a nemzet jövődjét illetően egyenest kétségbejítő az arányszám, melyet a népesedési mozgalmak teherlapján a 3, sőt 7 éves korukig elhalt gyermekek szolgáltatnak. Haszontalan minden hivatalos erőlködés, hatósági szigor, érzékeny bírságolása a szülői mulasztásoknak. A magyar paraszt, aki kevesebbet törődik a maga csecsemőjével, mint egy süldő malacával, esetlő-re számot vet magával s kisüti, hogy az 1—2 forint pénzbüntetés mégis csak olcsóbb, mintha orvost járat beteg gyermekéhez s patikaszert vásárol neki.

Javulás ezen a téren egyedül és kizárólag a közigazgatás egészségügyi ágának államosítása s ezzel együtt az ingyenes gyógykezelés széleskörű kiterjesztése révén remélhető — idővel.

A lakás- és ételmezési viszonyok fokozatos javulása természet szerint legegyszerűbb feltétele a közegegység fölpezdülésének.

Jámbor utópia erről beszélni ma, mikor a köznyomorúság ép az ellenkező végletek felé hajlítja a szegény ember megélhetésének eszközeit, módját.

A közös, erővel a társadalom buzgó akaratával, az állam mindenható kényszerével elérhető vagy legalább megközelíthető cél egyelőre a közveszedelmek, járványok, ragályok megelőzésére, pusztításának korlátozására, enyhítésére szorítkozik.

Az egészséges ivóníz, a szennyes eltávolítására szolgáló csatornázás törvény útján volna kötelezővé teendő minden, mondjuk 5000 lakossal bíró községre nézve.

Természetes, nem volna szabad megállapodni magának a kötelezettségnek imperatív megállapí-

tásánál, hanem egyben gondoskodni kellene arról is, hogy az eszközöket, vagy azoknak jelentős részét ugyancsak az állam bocsássa az ily terhek viselése alatt egyébként lerokkadó, kisebb, szegényebb közösségek rendelkezésére, segítségére.

Ma még az egészségi közveszedelmek hivatalos, hatósági kezelése is meglehetősen laza, komplikált, egy sereg felsőbb fórumtól függő, holott egyszerű, közvetlen, rögtönös adminisztrálást követel a dolog természete.

Kacagatóan keserves például az a kanapé-procészus, melyet az ország egyik legnagyobb magyar városának szomorúan aktuális járványügye felől olvasunk.

Az egészségügyi hatóság konstatálja, hogy járvány van, főként vagy ép kizárólag az iskolák, különösen a tulsufolt középiskolák serdülő népéből szedi száz számrá áldoztatni.

A helyi hatóság mégis vonakodik az iskolák bezárásától. — mert valami poros miniszteri bűróban termett törvény vagy kormányrendelet ezt a legegyszerűbb óvintézkedést ahhoz a lehetetlen, önkényes feltételhez köti, hogy a járványos betegségek esetek haladják meg a négy százalékot. Minek a négy percentsé? A tanulóállománynak, vagy az összes betegségek eseteknek?

Hát nem lelketlen könnyelműség, nem büntetendő hivatali abdérítás, hatóságilag kényszeríteni az aggódo szülőket, hogy legfellebbebb kincskéit, a gyermeket szolgáltatni ki statisztikai számadatnak?

Hogy lehet igazolni a négy százalékra kiegészítő életveszedelmet korán elpusztult, szemrehányó, nyirkos gyermek-tetemekkel? (P. H.)

Kegyelem a szőköt katonáknak.

— A honvédelmi miniszter rendelete. —

A honvédség Rendeleti Közlönye Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter rendeletét közli, amely sok családnak szerez nagy örömet és sok embernek, aki megszökött a katonasor elől, adja meg nyugalmát. A rendelet a királynak, a legfőbb hadurnak kegyelméről értesíti mindazokat, akiket mulasztás terhel a védőkötelezettség teljesítése tekintetében. A minisztertanács a koronázás június 8-iki évfordulója alkalmából elhatározta, hogy a megkegyelmezés dolgában előterjesztést tesz a királynak, már csak azért is, hogy a kivándorló védőkötelesek visszatérhessenek hazájukba. Az előterjesztést követő katonai tanácskozás befejezése után a királynak — folyógyulván betegségből — legelső elhatározása a kegyelmezés volt és a kegyelmet nemcsak a honvédségre, hanem a közeli császári jubileum alkalmából az egész védőerőre kiterjesztette. A nevezetes rendelet, amely a királyi kegyelmet hirdeti, ezt mondja:

1. Mindazoknak a magyar állampolgároknak, akiket az állítás elől való szökés miatt (a véderőről szóló 1889. VI. törvény cikk 44. szakaszának 2., 3., 4. bekezdései és 45. szakasza) 1907. évi december 2-ig elítéltek vagy büntvádi eljárás alá vontak, avagy akiknek szolgálati kötelezettségémiatt meghosszabbították, — a büntetést (amennyiben még végrehajtva nincs), illetőleg a további büntvádi eljárást és büntetést, valamint a már kimondott, vagy várható szolgálat-meghosszabbítást elengedik.

Azoknak az egyéneknek, akik 1907. évi december 2-ika előtt megszököttek a sorozás elől és emiatt üldözötek, vagy emiatt üldözöttésüket, vagy szolgálati kötelezettségük meghosszabbítását várhatják, — a további vizsgálatot, vagy büntetést,

valamint az azzal egybekötött, vagy csak egymagában elvárható szolgálati kötelezettség meghosszabbítását abban az esetben is elengedli, ha ők a rájuk eső állítási és esetleges törvényes szolgálati kötelezettségnek magukat alávetik és e célból legkésőbb 1909. évi december hónap elejéig saját illetőségi helyüknek politikai hatóságánál személyesen jelentkeznek.

Azok a visszavándorlók, akiket a harmadik korosztályból való kilépés előtt soroznak be, a szabályszerű szolgálati kötelezettség alatt állanak; ha azonban a visszavándorlás, illetőleg besorozás a harmadik korosztályból való kilépés után történik; az illetők amaz év december 31-ig szolgálatkötelesek, amelyben 33. életévüket betöltik. Ez időn belül tartoznak az elmulasztott tényleges szolgálati kötelezettségnek eleget tenni s a hátralevő szolgálati időre eső fegyvergyakorlatukat leróni.

2. A magyar honvédség állományába tartozó mindazoknak az egyéneknek, akik a katonai behívó parancs iránt való engedetlenség, illetve az ez által elkövetett első szökés büntetése miatt büntetésüket töltik. 1907. évi december 2-ával büntetésük hátralevő részét elengedik.

Minden magyar honvédség állományába tartozóknak, aki a most említett és 1907. évi december másodikától előtti elkövetett bűncselekmény miatt vizsgálat alatt áll, vagy büntetőbíró-ságilag üldöznek, avagy büntetőbíró-sági üldözést vagy fenyejtést várhat; a további vizsgálatot és büntetést elengedik és pedig azoknak, akik még vizsgálat alatt nem állanak, oly föltételt alatt, hogy 1907. évi december 2-tól 1909. évi december 1-ig a közkegyelemben való részesítés céljából valamely bel-földi politikai vagy katonai (honvéd, csendőri) hatóságnál személyesen jelenjenek. A vizsgálat és büntetés elengedése azonban azokra, akik az 1890. évi XXI t.-c. 6. szakaszában meghatározott katonai behívó parancs iránt való engedetlenségre esdítésben büntösök, nem terjed ki.

Azok, akiket a közkegyelemben való részesítés iránt való kérelmük előterjesztésének időpontjában, mint szökevényeket szabályszerűen már állományon kívül helyeztek, netán viselt rendfokozatukat elveszítettéknek tekintendők.

A szökésben töltött idő a közkegyelemben részesültek szolgálati idejébe beszámítandó; az elmulasztott tényleges szolgálat és nyolc heti kiképzés az összes szolgálati időn belül pótlandó; az elmulasztott fegyvergyakorlatok nem pótlandók.

3. A közkegyelemre méltóított cselekményeknek már bűncselekményekkel való halmazata — ha az ítélet még nem hozták meg — az illető egyéneknek a közkegyelemben való részesítését nem zárja ki; ez az utóbbi cselekményekért azonban felelősök maradnak.

Ellenben a közkegyelem alól kivételnek azok, akiket a közkegyelemre méltóított tettek miatt ugyanazzal az ítélettel egyszermind más bűncselekmények miatt is már elítélték.

Ezekre, valamint a tényleges szolgálatból vagy kivétel tényleges szolgálatlétből első ízben megszököttekre nézve, figyelemreméltó körülmények közt, kegyelmező javaslatok tehetőek.

Debreczen sz. kir. város érvényben levő szabályrendeletei.

(Folyt. és vége.)

180. 1887. bkgy. sz.
7553.

Debreczen sz. kir. város területén az országos közmunka-ügy és a törvényhatósági utak kezelésére vonatkozólag. (?)

166. 1887. bkgy. sz.
7318.

Debreczen szab. kir. város törvényhatósági bizottsági közgyűlési tanácskozásának ügyrendje.

118. 1887. sz.
4508.

A bordélyügyről.

178. 1887. bkgy. sz.
7478.

Debreczen sz. kir. város törvényhatóságának betegségben vagy szellemi fogyatkozásban szenvedő és munkaképességét egy év alatt vissza nem nyert tisztviselőivel, segéd- és kezelő-

személyzete tagjaival szemben követendő eljárás szabályozása tárgyában.

20. 1888. bkgy. sz.
416.

Debreczen szab. kir. város törvényhatóságának az 1877. XX. t.-c. és a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium 47,046—1877. sz. a kelt körrendelet folytán a gyámoltak és gondnokoltak pénzei és pénzértelmei elhelyezéséről.

180. 1883. sz.
5041.

A magánhirdetések tárgyában.

60. 1888. bkgy. sz.
1921.

Legeltetési szabályrendelet. Csatolva. 119—4499—1887. bkgy. sz. Hortobágyi pásztorok teendőit szabályozó rendszabályok.

157. 1888. sz.
6799.

A testi épség és közbiztonság, közrend és csend, közszemérem, továbbá a tulajdon elleni rendőri kihágások tárgyában.

— 1889. sz.

Szolgálati utasítás Debreczen sz. kir. város erdőszeti személyzete részére.

33. 1889. bkgy. sz.
2505.

Tűzrendészeti és tűzoltási szabályrendelet.

202. 1890. bkgy. sz.
7014.

Debreczen sz. kir. város rendőrkapitánysági tisztviselői, segéd- és kezelőszemélyzete, valamint rendőrlégénysége által viselendő egyruha és rangjelzése megállapítására vonatkozó szabályzat.

201. 1890. sz.
8791.

Fejős tehenc tőgyének mesterséges nagyobbitása tilalmáról.

5. 1890. bkgy. sz.
610.

A járványos betegségek ellen teendő óvintézkedések tárgyában.

4. 1890. sz.
550.

A sertéshizlaló telepek engedélyezéséről és a város közlemben levő sertéshizlalók átalakításáról.

34. 1891. sz.
2825.

A Debreczen sz. kir. városban telepedés és a községi kötelekbe való felvétel és az ezért követelhető díjak megállapítása tárgyában.

41. 1891. bkgy. sz.
2823.

Debreczen sz. kir. város némely utcáinak szépítése érdekében.

164. 1891. sz.
8204.

A bérkocsis iparról. Csatolva díjszabás egy és két lovas bérkocsiskiról.

182. 1891. bkgy. sz.
10,270.

A kocsizás és lovasláts tárgyában.

183. 1892. bkgy. sz.
9873.

Trágya, hó és üzleti hulladékok lerakó helyeinek kijelölése és kezelése tárgyában.

38. 1892. sz.
2323.

Az éneklő madaraknak vadászaton kívül való megóvása tárgyában.

134. 1893. bkgy. sz.
2486.

A Debreczen sz. kir. város törvényhatóság területén levő Homok- és Csapokertekre nézve.

170. 1893. bkgy. sz.
10,653.

Az építő anyagok méreteit megállapító rendszabályok Debreczen sz. kir. város területén.

92. 1893. bkgy. sz.
5192. A szállóragya ellen való védekezésről.
31. 1894. sz.
1685. A Debreczen városi közbűváhid használatáról, továbbá a husvágásról és husmérésről. Csatolva: Szolgálati utasítás a közbűváhid részére 6735—1894 és Házirend 6735—1894. t. sz.
6170. 1894. sz.
Szab. kir. Debreczen város rendőrségének szolgálati szabályzata.
3555. 1894. sz.
Szolgálati utasítás a kórházi biztosok részére.
- ad. 6170.
1894. sz.
Órségi szolgálati utasítás sz. kir. Debreczen város rendőrsége részére. Csatolva ad. 6170—1894. sz. Szabad kir. Debreczen város rendőrségének szolgálati szabályzata.
143. 1893. sz.
8547. A szegényügy rendezéséről.
72. 1894. sz.
4528. A gyalogjáróknak rongálástól megóvása tárgyában.
192. 1894. sz.
10,505. A színházak tűzbiztonsága tárgyában.
287. 1896. sz.
12,438. Nyugdíjszabályzat.
48. sz.
1895. Az ondódi ujosztású földek és az ebes-, szepesi-, hegyesi-, elép-puszták birtokosaiból alakult gazdaságok szervezeti szabályzata számára a közgyűlés megerősített.
44. 1895. sz.
2661. A fogadó (szállásadás) vendéglő, kávéház és kávémérési iparokról.
26. 1896. sz.
1229. A városi egységes borfogyasztási illeték tárgyában.
45. 1897. sz.
3128. A korcsmákról, sörházakról és pálinkamérésekről.
46. 1897. sz.
3127. A feláru menetjegy váltására jogosító arcképes évi igazolványának a hivatalos kiküldetések alkalmával való kötelező használatára tárgyában.
110. 1897. bkgy. sz.
5730. A nyilvános vigalmak, mutatónyok, előadások rendezése tárgyában.
265. 1897. bkgy. sz.
12,548. Az ebtartásról, valamint az ebdűh kifejlődésének és továbbterjedésének lehető megállítására tárgyában.
19. 1898. bkgy. sz.
811. Debreczen sz. kir. város borenlenőrző bizottságának szervezeti szabályzata és ügyrendje.
111. 1886. sz.
4601. Építési rendszabályok. Csatolva: 285—12,763—1897. sz. Építési rendszabályok kiegészítései.
160. 1897. bkgy. sz.
8006. Debreczen sz. kir. város szabályozandó területe határáinak megállapítása.
121. 1898. bkgy. sz.
5402. Debreczen sz. kir. város szépítési és kisajátítási alap létesítése és kezelése tárgyában.
120. 1898. bkgy. sz.
5426. Debreczen sz. kir. város határában a tulajdonos személyében bekövetkezett változás alá esett ingatlanok telekkönyvi átírásáért fizetendő városi átírási díj tárgyában. Csatolva módosítás és az új meghosszabbítás.
243.
12,268. 1898. sz.
Debreczen sz. kir. város tereinek és utcáinak újra elnevezése, valamint az új házszámozás tárgyában.
56. 1899. bkgy. sz.
3870. Az éjjeli szállásadásról.
52. 1906. bkgy. sz.
3995. A város területén fogyasztott bor és égetett szeszes italok után fizetendő városi bor, illetve szeszfogyasztási adópótlék kivétele, beszedése és ellenőrzése tárgyában.
259. 1899. bkgy. sz.
12,074. Debreczen sz. kir. város határához tartozó földbirtokok határáinak jelzése tárgyában.
140. 1902. bkgy. sz.
8366. Debreczen sz. kir. város világitási-vállalatának üzleti szabályzata. Csatolva: függelék 1907.
200. 1903. bkgy. sz.
3742. Debreczen sz. kir. város vagyonleltára egybeállításánál és nyilvántartásánál követendő eljárásról.
313. 1903. bkgy. sz.
16,401. A vásárok és nyílt piacok tartása tárgyában. Csatolva: piaci helypénzszabályzat.
60. 1906. sz.
3981. Utasítás a kórház alkalmazottainak teendőire, a házfegyverlem és rendőrségre, a haláseteknél való eljárásra és a beteg házirendjére vonatkozólag. Csatolva:
326. 1905. sz. A kórház alapszabályai.
26. 1897. bkgy. sz.
1909. Szabályzat a vidéki hus behozatala, valamint annak és a helybeli nem iparosok által vágott állatok husának elárusítására vonatkozólag.
- A hordár vagy bérszolgáiparról.
Debreczen sz. kir. város törvényhatósági utmestereinek szolgálati viszonyairól, minősítéséről és hivatalos teendőiről.
- Debreczen sz. kir. város alkalmazásában levő utkaparói intézményről, az utkaparók szolgálati viszonyairól, minősítéséről stb.
- Az általános iparos tanonciskola szervezete.
A Debreczen sz. kir. város állandó népművelési bizottság szervezeteiről.
265. 1904. bkgy. sz.
14,470. A városi könyvnyomda külön kezeléséről.
311. 1905. bkgy. sz.
11,784. Az állatok védelméről.
328. 1905. bkgy. sz.
16,328. Kövezetvámdíjszabás. Csatolva Engedélyokirat szövege.
1907. Debreczen sz. kir. város szabályzata.

A jog- és pénzügyi bizottság ülése.

A jog- és pénzügyi bizottság f. hónap 25-én ülést tartott Király Gyula tanácsnok elnökletével. Az ülésen a következő ügyeket intézték el:
A város tulajdonát képező Bokorhegy földet a bizottság javasolja eladni egytagban 24,000 koronáért. A határozatot szavazattöbbséggel hozták

és mi azt hisszük, hogy a közgyűlés többsége nem fogja megszavazni az eladást, mert valóban sokkal helyesebb az eladásnál ezen területnek erdősítése.

Hórváth Mihály és neje gólya-utcai házukat 17.000 koronáért eladnák a városnak. Mivel ezen telekre utcarendezés tekintetéből szükség lesz, helyesnek tartjuk a jog- és pénzügyi bizottság azon javaslatát, mellyel pártolja a megvételt.

Annál kevésbé tartjuk szerencsés gondolatnak a cselédszerző-intézetek szaporítását, mert nagy tévedés azt hinni, hogy ez a szaporítás a cseléd mizérián segíteni fog. Ezen csakis a cseléd-törvény módosítása segíthet és a Mucsára való piaci cselédforgadás végleges beszüntetése. Ne szaporítsuk a cselédszerző intézeteket, hanem az intézetek azon legyenek, hogy alkalmas és tisztességes cselédeket állítsanak el.

Az „Adria” halkonzervgyár 10 évi községi adómentességét és kövezetvám engedélyt kér a várostól és ezzel szemben felajánl a városnak önköltségi árban néhány mázsa halat. A bizottság — igen helyesen — a kedvezményeket megadni javasolja, amit még is érdemel a vállalat, mert konzervei már is nagy keresletnek örvendenek és a vállalat sok munkás kezét foglalkoztat.

A római katolikus egyházi bizottság azon kéressel fordult a városhoz, hogy az elhunyt Wolafka Nándor dr. püspök nevére létesítendő ösztöndíj alapítványhoz járuljon valamelyes összeggel. A bizottság a hozzájárulást nem javasolja a közgyűlésnek.

Szeged sz. kir. város megkereste városunkat, hogy ne vegye igénybe a katonai zenekarokat a Gotterhalte császári himnusz miatt. A bizottság Szeged átiratát pártolni javasolja.

Nemrégben az állam kezelésébe mentek át a vármegyei pénztárak és számvévségek. Győr sz. kir. város azt javasolja az országgyűléshez intézett feliratában, hogy ezek állíttassanak vissza. A bizottság Győr sz. kir. város feliratát hasonló szellemben pártolni javasolja.

Megemlítjük itt, hogy a bizottság ülésén az elnökök kívül jelen voltak: Márk Endre, Tüdös János dr., Juhász Ignác, Komlóssy Arthur, ifj. Schvartz Vilmos, Rickl Antal, Aczél Géza, Beregi Nagy Sándor, Sinka Sándor, Márton Imre és mint előadó Varga Károly, tehát azok, akik bizottsági tagságuknál nemcsak jogait, hanem kötelességeit is lelkiismeretesen, igen sokszor magán ügyeik félretételével teljesítik.

Hírek.

— Személyi hir. Kovács József polgármester és tanács több tagja a héten Budapestre utaztak fontos városi ügyek elintézése céljából.

— A műtárlat megnyílt. A Nemzeti Szalon képviselői f. hónap 28-ikán nyílt meg a városháza nagyertermében. A nemzeti Szalon képviseletében Déry Béla titkár beszélt, melyre Tikos Sándor dr. főorvos a műpártoló egyet elnöke válaszolt szép beszédben. A kiállítás december 10-ig lesz nyitva.

— A gyufagyár megalakulása. A debreczeni gyufagyár részvénytársaság megalakult. Elnök lett Degenfeld József gróf, alelnökök Márk Endre és Hochfelder Jakab.

— Gyászrovat. Mély részvételt keltett városunkban Kerekes Gézáné urasszony halála. Temetés osztatlan részvét mellett ment végbe f. hónap 27-ikén. Legyen áldás emlékezetén, elhagyott szeretettének pedig adjon a Mindenható a nehéz órákban vigasztalást.

— Az országos munkásbetegseggyógyító pénztár. Az ipari és kereskedelmi alkalmazottak betegséget és baleszt esetére való biztosításáról szóló 1907. évi XIX. törvénycikk 99. §-a alapján vasárnap délelőtt 12 órakor megalakult Budapesten az Országos Munkásbetegseggyógyító és Balesztbiztosító Pénztár. Az alakuló közgyűlés az új városháza közgyűlési termében volt, amely zsúfolásig megtelt az igazolt küldöttekkel.

Az alakuló közgyűlésen Debreczenből három munkájdó és három munkás kiküldött jelent meg. A mesterek részéről Tóth Kálmán szabó, Nagy Béla keztyűgyáros, Dávidházy Kálmán könyvtáros, míg a munkások részéről Borsi Imre, Laboncz András és Pál János voltak ott.

— Szállítók figyelmébe. A máv. igazgatósága jelenti, hogy áru- és kocsi-torlódás folytán bedíltott rendkívüli forgalmi viszonyokra való tekintettel, a kereskedelemügyi miniszter engedélyvel, az érvényben levő szabályzat szerinti szállítási póthatáridőkön kívül úgy a bel-, mint a nemzetközi forgalomban november hó 22-től kezdve a máv. vonalak és a kezelésük alatt levő magánvasutak állomásain feladásra kerülő, azokra megérkező, valamint vonalainkat és a kezelésünk alatt levő vasuti vonalakat átmenetben érintő teherárúkra (élőállatok és gyorsan romló árúk kivételével) visszavonásuk, még további 3 napi időleges szállítási póthatáridő fog számítatni. Fiuméba helybe és átmeneti rendeltetéssel folyó évi október hó 20-tól kezdve megérkező teherárúk részére a folyó évi október hónap hirdetett 5 napi szállítási póthatáridő változatlanul érvényben marad, az itt hirdetett 3 napi szállítási póthatáridő azonban Fiuméba rendelt árúkra ki nem terjed.

— Rendelet a szeszés italok kimérésével foglalkozó üzletalajosok részére. A folyó év utolsó negyedében városunkban járványserüleg fellépett és szörványosan folytonosan mutatókozó hasi hagymáz, vérheny és másféle fertőző betegségek lehetők megállítására érdekében felhivom Cimet, miszerint üzleti helyiséget folytonosan a legtisztább állapotban tartsa, a közönség részére kiszolgáltatódnó sört s átlalban mindenféle szeszés italokat, minden alkalommal egészen tiszta poharakkal adja ki.

A poharakra le- és kiöblintésére, kimosására pedig és kizárólag csapról csereszett tiszta, friss vizet használjon; átlalban a közegészség s közbiztonság folytonos fenntartása érdekében, a legmészebb nem intézkedéseket tegye meg, mert ellenesetben szigorúan büntetni fogom, ismétlés esetén pedig italmérsi engedélyének bevonása iránt a szükséges lépéseket megtenni nem kések.

Miről Cimet jelen rendeletem kézbesítésével s azon hozzáadással értesítem, hogy a mai naptól fogva üzleti helyiséget rendőrvosvóság fogom megvizsgáltatni.

Egyben megbízom a belvárosi rendőrkapitányságot, hogy az összes vendéglő, kávéház és bormérések, átlalban mindenféle, a szeszés italok kimérésére szolgáló üzletelhelyiségeket gyakori vizsgálat tárgyává tegye s a fenti rendelet ellen vétőket hozzám kivétel nélkül azonnal jelentse be.

Debreczen, 1907 november 20.

Végh Gyula,
rendőrkapitány.

— A debreczeni Kereskedelmi Csarnok vasárnap délután 2 órakor tartotta Kernhoffer József elnöklete alatt, a tagok élénk érdeklődése mellett az idei közgyűlést. Elnök üdvözlővén a szép számban megjelent tagokat, a közgyűlést megnyitotta, a jegyzőkönyv vezetésére dr. Weinberger Sándor titkár, a hitelesítésre pedig Koncz Lajos és Hajdu Imre urakat kérte fel. A szavazatszedő bizottság tagjaiul Hollender József, Bodnár

Géza és Raich Viktor urak, jövő évi számvizsgálóul Áron Jenő, dr. Balázs Bertalan és Jónás Mór urak választattak meg. Ezután dr. Weinberger Sándor titkár az évi jelentést olvassa fel, mit a közgyűlés tudomásul vett és elfogadott. Ezután az alapszabályszerűleg kilépő választmányi tagok helyei töltettek be. Megválasztották Frigyesi Jenő, Gaszner Géza, Gebauer Károly, Hollender József, Lukács Ármin, Fisch Lajos, Ungár Albert, Reichmann Ármin, Wilhelm Emil, Gyémánt Samu, Kandel Ferenc, Rosenfeld Salomon, Ormódy Lajos, dr. Popper Mór.

— Az egrí káptalan a városnak. A székeskáptalan a város káros kérelmére 1.200.000 korona költséget adott Eger városának igen kedvező feltételekkel. A város ezt az összeget az eger—putnoki vasútra, a villamos telep megváltására s az utak javítására fordítja. A városi közgyűlés köszönetet szavazott a káptalannak, amely zavaros pénzügyi helyzetéből kiszabadította.

— A közigazgatási bíróság döntése vármegyében. Jelentették, hogy a magyar királyi közigazgatási bíróság egyik osztályülésén dönteni fog a következő kérdésről: Ut-vagy kövezetvámnak oly módon engedelmzett gyakorlatja esetén, hogy a vám valamely meghatározott vasúti állomáson fel-és leadott mindennemű gyors- és teheráruszállítvány után szedések, szedhető-e a vám az olyan föladott áru után, amely a vasúti állomásra föladás végett iparvágyányon szállítatik, valamint az olyan leadott áru után, amely a vasúti állomásról iparvágyányon szállítatik el és az iparvágyány a vámtárgyat tevő utat vagy utat csupán kereszti? A Budapesti Tudósi értesülése szerint a közigazgatási bíróság általános közigazgatási osztálya a minap tartott osztályülésében egy határozott, hogy a kérdésben körülírt esetekben a vám nem szedhető.

— A vármegyei tisztújítás. Hajdu vármegye erősen készül a tisztújításra. A vármegyei függetlenségi párt f. hó 25-én népes ülést tartott, melyen a jelöléseket megejtették. A választmány az eddigi tisztviselőket jelölte, kivéve Czeglédy Mihály dr. főügyészt, kinek helyét Weszprémy Istvánnal, a hajdúvármegyei függetlenségi párt elnökével kívánják betölteni.

— Tanítók fizetékiegészítése. A nem állami elemi isk. tanítók részére az 1907. évi XXVII. t.-c. által biztosított fizetés és korpótlék kiegészítési államsegély engedélyezését célzó kérvényeknek helyes megszövegezése és a szükséges okmányokkal való felszerelése utmutatójával »Államsegély Kérvény és Mellékletei« címmel Gyerkes Mihály székeljüdvárhelyi igazgató-tanító egy instruktív jellegű, értékes és minden esetben igen előnyösen használható tájékoztató füzetet szerkesztett és adott ki.

Ismereti ebben az államsegély kérvény alakilekkeit, a kérvényezés eseteit, a csatolandó okmányok kiállításai és mellékelési módozatait, ad kérvény mintákat közli, a beszerzendő tanszerek és butorok hivatalos jegyzékét a lakbelsőztályba sorozott helységnek névsorát s csatolja egyúttal e füzethez a helyi adatokkal kitöltendő kérvény melléklési nyomtatvány-úrlapokat is. Ára 2 korona.

Meléken ajánlom az érdekelte iskolaszékek és tanítók figyelmébe Gyerkes Mihálynak egy ezen most megjelent utmutatóját, mint az évi tanmenetek bármilyen tanterv szerint tantárgyankénti beosztására szolgáló »Részletes Tantervnyomtatvány«, valamint az évi anyagnak osztályonkénti beosztására szolgáló, miniszterileg engedélyezett »Tananyag beosztási nyomtatvány« füzetét. Megrendelhető (a 6 vagy 5 együttes osztály számára 2 K, 4. oszt. számára 1-80 K, 3. oszt. számára 1-60 K, 2. oszt. számára 1-40 K, 1. oszt. számára 1 K előleges beküldése mellett). Gyerkes Mihály igazgató-tanonlón Székelyudvarhely. Chalupka Rezső, kir. tanfelügyelői tolnok.

Szerkesztői üzenetek.

M. M. Hódmezővásárhely. Szives ígértet teljesítését bizalommal várom, mert nagy szükségem volna becsem munkádra.

F. Szatmár. Valamelyes közérlelkű cikelyt szivesen vennék.

Sz. Helyben. A legelőbbi üzenet önnök kérdésre is válasz. Közösnöm, hogy mint nem tisztviselő is érdeklődik jövőnk iránt. Ha minden bizottsági tag így gondolkosznék, akkor megszűnnének a jogos panasok.

W. Szepesbélá. Üdvözet és a megemlékezésér közösnöm.

Olvásó. Kolozsvár. Az elismerő szavakat köszönnöm. Mikor látnak napvilágot egy önálló kötetben? — nem tudom megmondani. A másik munkából egy példányt postára tettem.

33,789.
1907. sz.

M. kir. államasvatuk üzletvezetősége Debreczenben.

Pályázati hirdetemény.

A magyar királyi államasvatuk debreczeni üzletvezetősége a vonalái részére az 1908. évben szükséges pályafentartási faanyag szállítására ezenel nyilvános pályázatot hirdet.

Az 1908. évben körülbelül az alább kitüntetelt mennyiség lesz szükséges:

Erdei fenyő deszka	15 m ³
Jegenye " "	2050 "
Luc " "	170 "
Szélmetzellen jegenye fenyő deszka	1180 "
Faragott erdei fenyőfa	43 "
Faragott jegenye fenyőfa 12 m. hosszig	2350 "
" tölgyfa 4 m. " " "	2420 "
" " 4—7 m. " " "	1800 "
" " 7—9 m. " " "	10 "
Vágott lécs tölgyfából	105560 "
" " puhafából	915940 "
Kerítési oszlop tölgyfából 250—18 cm.	18040 drb
" " 250—20 " " "	2000 "
Távirda oszlop 6—5 m. h. tölgyfából	3500 "
" " 8 m. h. " " "	1000 "
" " 8 m. h. fenyőfából	1500 "
" " köszenkátványval telítve	1500 "
Távirda oszlop 10 m. h. fenyőfából	500 "
" " köszenkátványval telítve	500 "
Jegenye fenyőfa palló	1960 m ³
Luc " "	100 "
Tölgyfa " "	1650 "
Kemény szálfá " "	100 "
Puha szálfá " "	1280 "

Az 1908. évre szükséges faneműek ugyanazon év április hó végéig szállítandók be.

Az üzletvezetőség fentartja magának a jogot, hogy az 1908. évre történő megrendelés alkalmával a tájékozásl szolgáló fenti mennyiségnél, illetőleg a méretjegyzékben felsorolt fáknál 10%—al többet is rendelhessen.

A pályázati feltételek alapján szerkesztett ajánlatok legkésőbb 1907. évi december hó 10-én déli 12 óráig nyujtandók be a debreczeni üzletvezetőség I. osztályához, a bánatpénz pedig 1907. év december hó 9-én déli 12 óráig teendő le nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál.

A pályázati feltételek és méretjegyzék minden üzletvezetőségénél megtekinthetők és a debreczeni üzletvezetőségénél díjtalanul kaphatók.

A szállítási feltételek, ugymint az általános szállítási feltételek és a pályafentartási fák szállítására vonatkozó különleges feltételek minden üzletvezetőségénél megtekinthetők és készpénzfizetés mellett az igazgatóság nyomtatványtárból megszerezhetők. (Andrássy-ut 73—75.)

Ezen feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá azok, amelyek elkésve érkeznek, vagy távirati uton tételnek és amelyekre nézve bánatpénz nem tételtek, figyelembe nem fognak vétetni.

Magy. kir. államasvatuk
üzletvezetősége Debreczen.

(Utánnyomás nem díjazatik.)